Tanzimat Edebiyatı - 2

1. Tanzimat'ı takip eden yılların ilk edebiyatçıları gazetelerde yetişmiş, bu dönemin gazeteleri yalnız halkın değil, münevverlerin yetiştirilmesine de vesile olmuştur. Örneğin Şinasi Paris'e gidince - - - - iki yıl kadar Namık Kemal tarafından idare edilmiş, daha sonraları ise Ebuzziya Tevfik ve Recaizade Mahmut Ekrem'in çalıştığı bu gazete bir nevi; Namık Kemal, Ebuzziya Tevfik ve Recaizade Mahmut Ekrem için bir mektep görevi üstlenmiştir. Namık Kemal'in Londra'da Ziya Paşa ile birlikte kurduğu - - - - için de bu tespit geçerlidir.

Bu parçadaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilenler getirilmelidir?

A) Hürriyet - Tasvir-i Efkâr
B) Tercüman-ı Hakikat - Hürriyet
C) Tercüman-ı Ahval - İkdam
D) Tasvir-i Efkâr - Hürriyet
E) Tasvir-i Efkâr - İkdam

2. Asıl mesleği askerlik olan Tanzimat Dönemi roman ve hikâye yazarı - - - - ilk yazısını 1880'de Vakit gazetesinde yayımlamıştır. Bir sonraki yıl ise Ceride-i Havadis'te "Hoşnişîn veya Cihanda Safâ Bu mu?" isimli manzum bir piyesini neşretmiştir. Şiir ve makale alanlarında da çalışmaları olan sanatkârın asıl ününü konusu Kaş'ın bir köyünde geçen uzun hikâyesi ile kıskançlık psikolojisi üzerinden kurguladığı romanı sağlamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Muallim Naci
B) Samipaşazade Sezai
C) Nabizade Nazım
D) Ali Suavi
E) Mizancı Murat

3. Yalı komşuları Düriye Hanım'ın hanesinde hiç böyle şeyler işitmedikleri cihetle istigrap eyliyorlar idi. Vakıa Ziba'nın oraya vürudunu ve maksat dahi kızın terbiyesi olduğunu Düriye Hanım bir ihtiyat olmak üzere evvelce birkaç komşuya haber vermiş idiyse de sair komşuların henüz bundan haberleri yok idi. Hâlbuki İstanbul'umuz malumdur ya! Kaide-i medeniyet herkesin kendi hanesi dâhilinde hâkim olarak onun haricine karışmamasını iktiza ettirdiği hâlde bizim usul-i medeniyetimiz iktizasınca biz hepimiz mahalle kethüdası kesiliriz. Herkesin hanesine karışırız. Hatta bazılarımız kendi hanesine karıştığından ziyade âlemin hanesine karışmak ile iştigal eder. O kadar ki âlemin hanelerinde bulup tashihine lüzum gösterdiği kusurları kendi hanesinde de arayıp bularak tashih etmiş olsa hanesinin pek mükemmel bir hane olacağı derkâr iken iştigalini böyle müsmir bir surette etmeyip de beyhude yere edenlerimiz pek çoktur. "Mevla, cümlesini ıslah eylesin!" diyelim.

Bu metnin dil ve anlatım özellikleri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Anlatım, hâkim bakış açısıyla yapılmıştır.
B) Geriye dönüş tekniği uygulanmıştır.
C) Anlatıcı hikâyeyi kesip şahsi fikirlerini sunmuştur.
D) Eleştirel bir anlatım tutumu söz konusudur.
E) Yabancı sözcük ve tamlamalara yer verilmiştir.

4. Bu eserde Tanzimat'ı takiben ortaya çıkan ve birçok romanda işlenen "yanlış Batılılaşma" gerçeği ele alınmaktadır.

Bu cümlede,

I. Felatun Bey ile Rakım Efendi
II. Araba Sevdası
III. Taaşşuk-ı Talat ve Fıtnat
IV. Sergüzeşt

adlı eserlerin hangilerinden söz edilmiş olabilir?

A) Yalnız I.
B) Yalnız III.
C) I ve II.
D) II ve IV.
E) III ve IV.

Tanzimat Edebiyatı - 2

5. İki sene sonra Paşa yine ma'zûlen İstanbul'a geldiği zaman mahdum beyi kara cümleden, imlâdan, kıraatten bizzat bi'limtihan malumatını derece-i kâfiyede görmekle tahsiline ikmal edip de bir şehadetname alıncaya kadar mektebe devam ettirmeğe lüzum görmeyerek çocuğu kendi arzusu üzerine Babıâli aklâmından birisine çırağ ettirmiş ve Beyefendi için tahsili artık bi't-tabi vacip görünen Fransızca ile beraber ikinci derecede lüzumu teslim olunan Arabî ve Farisîyi öğrenmek üzere Bihrûz Bey'e başka başka maaşlı hocalar tayin etmiş idi.

Bu parçada Tanzimat Dönemi zihniyetini oluşturan aşağıdaki kavramlardan hangilerini vurgulanmaktadır?

A) Batılılaşma - Eğitim
B) Osmanlıcılık - Eşitlik
C) Halkçılık - Kardeşlik
D) Vatanseverlik - Türkçecilik
E) Romantizm – Hümanizm

6. Modern Türk hikâyesinin, içerisinde bir gencin yaşadığı hayal kırıklığının anlatıldığı "Hiç" ve ağaç kesiminin tabiatı seven bir insanın dünyasını nasıl yıktığının anlatıldığı "İki Yüz Elli Kuruşa Bir Asır" isimli hikâyeleri barındıran - - - - ile başladığını düşünüyorum. Bu eserden önce yayımlanmış ve yedi hikâyeden oluşan - - - - ve Ahmet Mithat Efendi'nin - - - - isimli eserindeki kısa hikâyeleri ise türün hazırlayıcısı olarak kabul edilebilir. Üç eserde de geleneksel anlatıdan büyük ölçüde yararlanılmıştır.

Bu parçadaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilenler getirilmelidir?

A) Letaif-i Rivayat – Müsameretname – Küçük Şeyler
B) Küçük Şeyler-Kıssadan Hisse - Müsameretname
C) Letaif-i Rivayat – Kıssadan Hisse -Müsameretname
D) Müsameretname - Küçük Şeyler – Kıssadan Hisse
E) Küçük Şeyler – Müsameretname - Letaif-i Rivayat

7. Tanzimat Dönemi romanlarında hürriyet ile esaret teması birlikte işlenir. Bu husus Namık Kemal'den başlayıp Ahmet Mithat Efendi ile devam eder. Bu temaların işlendiği romanlarda genellikle Kafkasya'dan getirilen kız ve erkek çocukların yeni topraklarda efendileriyle olan ilişkileri, çektikleri ızdıraplar, daha çok acı sonla biten aşk hikâyeleri anlatılır.

Aşağıdaki parçalardan hangisi sözü edilen içeriğin bir örneğidir?

A) Bütün kuvvetini oğlunun terbiyesine vermiş ve rüşdiyeden başka yazı meşki ve Fransızca mukaddematı gibi dersler ekleyerek çocuğunu Bursa için mümkün olabilen derecenin biraz da fevkinde terbiyeye muvaffak olmakta bulunmuş idi.

B) Oğlum! İstanbul'a değil, Amerika savanalarına gidecek olsan, yine kültürsüz bir iş göremezsin. Zamanımız maarif zamanıdır. Kültürsüzler için kuru ekmek bile güç bulunacaktır. Sen bir kere tahsilini bitir, adam ol. O vakit dünyanın her bir kapısı senin için açık olur.

C) İstanbul'da Aksaray semtinde orta hâlli kibardan bir zatın hanesine bir madam giriyordu. O hanede birisi altı yaşında erkek ve diğeri dört buçuk yaşında bir kız olarak iki çocuk bulunup bunlar bir Fransız muallimesinin terbiyesinde büyütülmek isteniyordu da bu giren madam dahi o muallimeliğe tavsiye olunduğu için gelmişti.

D) Benim babam sipahi alayı beylerinden olup ismini İsmail Ağa derlerdi. Aba ve ecdadımız birçok muharebelerde yararlık göstermiş ve hazret-i padişahın pek çok ihsanlarına nail olmuş bulunduklarından babamın servetine hemen nihayet yoktu.

E) Hanım, evin idare ve intizamını kemal-i dikkatle ifa ve muhafaza eder fakat çok bağırır, pek çabuk hiddetlenirdi. Kaşlarını çatarak sönük siyah gözleriyle bakışında bir çocuğu ağlatacak bir adamı korkutacak kadar merhametsizlik görünüyordu. Daima halayıklarla uğraşır, onları merhametsizce hırpalardı.

8. **Aşağıdaki kahraman - eser eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Mustafa Meraki Efendi ve Canan - Hasan Mellah
B) Dilber ve Celâl Bey - Sergüzeşt
C) Suphi ve Sırrıcemal - Zehra
D) Bihruz Bey ve Periveş - Araba Sevdası
E) Adil Giray ve Perihan - Cezmi

